

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. október 13.

Vasárnap.

XX. évfolyam. 81. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábs petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

A társadalmi munka ideje.

A képviselő-választási mozgalmak lezajlottak. Majdnem mindenik kerületnek megvan az alkotmányos úton megválasztott országgyűlési képviselője.

A pártok arányszáma keveset változott; az egyensúly nem billent félre.

A szabadelvű irányzat győzött.

Oda érett ma már Magyarország választó népe, hogy minden presszió nélkül szabadelvű irányban képes haladni.

Az országgyűlés ünnepélyes megnyitásaig még egy pár hét van és akkor is, ha az országgyűlés összeült, minden esztendőben egy pár hónap szünetet tart az országgyűlés.

Vétkezik minden képviselő, ha eszüneteket, mint a gyermek a vakációt, semmittevésre használja föl; vétkezik minden képviselő, ha ezt az időt kerületében vagy az ország más részében nem a társadalmi munka megindítására, tovább vezetésére és fejlesztésére fordítja.

Nem is oly régen történt, hogy egy volt képviselő szemére vetette egyik képviselőtársának, hogy a szünetek alatt mért nem hajtott vele együtt futó vadat az erdőben, mint vadász; mert az neki mekkora örömet szerzett, mennyire fáradt, bujkált, mászkált, futott, a míg egy-egy remegő, kegyelmet kérő reá néző őzet, vagy félénk nyulat elejtett!

A meginterpellált volt képviselő kijelentette, hogy egyáltalán nem sajnálja, hogy nem vett részt a vadászatban; sok-

kal szebb és tisztább dologgal foglalkozott; nagyobb örömben volt neki része. A támogatásra szorult, elhagyatott szegény nép közé ment; azt oktattatta, vezetgette, hogy vad indulatait szelidebbé tegye. Gazda-köröket szervezett; népkönyvtárakat állított be, népkaszinókat alapított; közös magtárakat, szövetkezeteket létesített; — és mindezekkel a társadalmi ellentéteket igyekezett kiegyenlíteni. Megismerte a romlatlan, egyszerű nép őszinte okos gondolkodását; megkapta az irányt, hogy szabad idejét hogy értékesítheti legjobban polgártársai javára. Nem fog többet futó vadat üldözni; hanem erre rászorult embertársai elhanyagult vadhajtasait — mint a jó kertész — éles késsel, de gyógyítólag fogja metszegetni.

Milyen ellentét e két most leirt ember; egyik a rideg, önző kor utolsó mohikánjai közé tartozik; másik a virradó, napfényes, altruisztikus időknek képviselője.

A társadalmi munka ideje most már elérkezett. Önzetlen vezetőkre van szükségünk.

Örömmel jelezhetjük, hogy Kolozsvár városának újabban megválasztott egyik képviselője, Hegedüs Sándor, e munkában már nevezetes eredményeket ért el és szövetkezeti érdekekben újabb munkaterét az eddig elhanyagolt Székelyföldet választotta ki.

E hónap közepén megy az ő megbízásából a szövetkezeti ügyben mindenben jártas képviselője, a marosvásárhelyi ke-

rületi iparfelügyelő és a marosvásárhelyi keresk. és iparkamara titkára kíséretében a Székelyföldre tanulmányutra; ez mindjárt gyakorlati út is lesz, mert a hol látják, hogy szövetkezetek létesítésére az illető község meg van érve, ipari- és hitelszövetkezeteket fognak alakítani.

Igaz szeretettel figyelmeztetjük székely véreinket erre az utazásra. Szervezkedjenek községenként, jelentkezzenek a küldött bizottság előtt és kérjék meg arra, hogy a hol csak lehet, alapítsanak ilyen ipari szövetkezeteket, — a hol pedig erre nincsen elég erejük, ott mindenestre az egyszerűbb és könnyebben kezelhető községi hitelszövetkezet alapítását kérjék, követeljék. Mert a melyik községben ezek egyike él és virágzik, annak lakói nem lesznek kitéve olyan riadalomnak, mint most udvarhelymegyei székely véreink, hol egy bankkrízis az egész vármegyét aggodalomban tartja.

A választási küzdelem alatt engem az „Ellenzék” korteskedéssel vádolt meg.

Jól esett nekem e vád, mert nem volt igaz. Tanubizonyságot tehet mellettem az öt hitelszövetkezet minden tagja, hogy én senki szavazatát nem kértem, senkit se befolyásoltam, hogy kire adja szavazatát.

De korteskedtem az igaz — már 15 esztendeje — a szövetkezetek érdekében és korteskedni fogok ezek érdekében életem egész folyamán át!

Jól esett az „Ellenzék” vádjá azért is, hogy „István bácsi”-hoz, a világhírű

TÁRGZA.

Uj evangélium.

Itt, fölöttünk, a bolond szertelenségek, nagy-szerű gyermekességek hazájában, honnét mi, kiesi szomszédok, meg vagyunk szorva, örökké az eltipró, agyonnyomó zsarnokság szörnyetagszemélyeit várni és rettegni, valami készül, a minek elhatározó befolyása lesz Európá s mondhatni, az egész emberiség jövőnd sorsa alakulására.

A világtörténet színpadán eddig szerepelt nagy népek végzete jóformán meg van pecsételve.

A latin fajok teljes lehanyatlása, nemcsak értelmi, politikai, gazdasági, hanem a számszerű megfoghatóság szempontjából is, befejezett történeti tény.

Évtizedek, legfeljebb évszázadok dolga, hogy fölemészte letűnjének azokról a deszkákról, melyeken minden szerepüket eljátszották s átadják helyüket más, természeti őserőjük teljében fölvirágzó, ifju, ép fajoknak.

És ha pillanatig a germán s a vele testvér angolszász fajnak előtérbe nyomulása ejti is optikai tévedésbe a világi dolgok fejlődéseinek szemlélőjét, nem férhet abhoz semmi kétség, hogy az időszerint

Európaszerte a szlávok s legfőként az ő faji egyéniségét leghatalmasabban feltűntető orosz népek érvényesülési, kialakulási napja van kelőben.

Végzetserű és el nem hárítható az emberiség haladásának ez az evolúziója. A természet rendjénél fogva nyilván szükség is van rá. Tulajdon nemzeti önállásunkat féltvén, irigyen, rettegőn nézhetjük fel nem tartóztatható közeledtét, ám az bizonyos, hogy általa és benne az emberinemnek olyan tulajdonsága, kvalitásai fognak érvényre jutni, melyeket a sok százados együttélés el nem évülő bizonyyságaiképp mi magyarok is büszkén a magunkénak vallunk.

Az orosz embernek a magyar emberrel való testi, lelki atyafisága, daczára a csaknem szakadatlan történeti ellentétnek, természetesen megmagyarázza, fokozza figyelmes érdeklődésünket minden életjelenség iránt, melyről a szent orosz birodalomból tudomást szerezhethünk.

Nagy hiba, örök kár, hogy ennek a titokzatos óriásnak léttét-voltját már rég nem tette tanulmányának, közvetlen kitapasztálásának tárgyává, czéljává a modern magyarság.

A mit most, kizárólag kerülő uton, Párison és Londonon át tudunk, látunk, minden ízében érdekes és izgalmas kialakulási folyamat.

Lélekszámra, kiterjedésre leghatalmasabb népe a földnek a szlávok leigázva egy pokolian minden-

valósággal pedig számtalan tagozatában ellenőrizhetetlenül fejlődve, hogy egy rettenetesen szép napon leveesse a cárizmus lárváját s igaz valójában jelentkezvén, áldása, vagy átka legyen az egyetemes emberiségnek.

A fennálló rend minden hatalmi tényezője azon van, hogy ez az öntudatra ébredés sohase következzék be s ha mégis eljőnne, megkeserülje azt ennek a földnek minden lelkes állata.

Egy férfiú van, a ki ezzel a démonikus hatalommal harezba szállani mer.

Igaz, hogy ez az egy férfiú Tolsztoj, fegyvere csak egy toll, de általa, benne él és szólal meg az igazság és mindent összevetve, mégis ez a legnagyobb, egyedül örök hatalmi tényező az emberiség történetében.

Határtalan, alakatlan a mai Oroszország. Földrázó robajjal hullámzó oceán, tajtékos habtorlatai közül egyetlen szikla magasodik ki, bércezt az agg-ság hava lepi, ám egyben a lángész éjtószlató sugarai áradnak belőle szét.

Szertelenség, beteges hóbort, a józan ítélőképesség szenilis meghibbanása s mit tudom még, miféle utszéli frázisokkal szeretik lesajnálni a krasznoje-szélói remetét.

Csak hogy azt semmiképp sem lehet elvitatni, hogy Tolsztoj ma az egyetlen élő, világgraszáló lángelme, kihez fogható az emberi tudás, tehetség

Mayer Istvánhoz, a címzetes püspökhöz, a nagy emberbaráthoz, ahhoz az emberhez hasonlított, a milyen ember hazánkban az utolsó században rajta kívül alig volt.

Istenem!... Istenem! — ha én „István bácsi“-nak születtem volna, ma Kolozsvár másképpen állana!

„István bácsi“ nem olyan sok születik, mert az egy specialitás és csak választott helynek ajándékozza a Gondviselés.

A mikor az előnyös hasonlatért az „Ellenzék“-nek hálát mondok, azzal fejezem be cikkemet, hogy:

„Az oroszlan szintén macska, csak egy kicsit — nagyobbacska.“

Dr. Gidófalvy István,
kir. közjegyző.

Szell Kálmán miniszterelnök Bécsben történt fogadtatásáról azt jelentik, hogy a miniszterelnök a királynak a hosszú audiencia alatt, mely másfél óráig tartott, a választások eredményéről referált. Ez a jelentés abból a szempontból érdekes, hogy a király megnyugvást szerezhetett a 67-es pártnak a jövőben való oly erősségéről, mely képessé teszi a parlamentet a közös kérdéseknek a monarchia nagyhatalmi érdekeinek megfelelő intézésére. Irányadó helyen súlyt fektetnek erre különösen azért, mert a most összeülő parlament feladatai közé tartozik az Ausztriával való kiegyezés végleges elintézése, ezen kívül pedig a közeli időben kell megkötöni a külállamokkal a kereskedelmi szerződéseket is. A függetlenségi párt megerősödése nem kerülhette ki a király figyelmét. Abból a körülményből, hogy Szell miniszterelnök a hallgatás után Körber osztrák miniszterelnökkel tanácskozott, azt következtetik, hogy a két kormány a közös tárgyalásokra már most készül. A királyi kihallgatáson a miniszterelnök az új képviselőház megnyitására s ezzel együtt a trónbeszédre nézve is tett előterjesztést.

Miért győztek a szászok?

Ez cimen érdekes cikkben emlékezik meg a „Brassói Lapok“ legújabb száma az ott most lefolyt képviselőválasztásról, melyen tudvalevőleg az I. kerületben Dr. Vajna Gábor 447 szavazatával szemben 169 többséggel a szász Koródi Lutz Lajos, a II. kerületben Réthi Lajos 252 szavazatával szemben Hintz Ernő lett 57 szótöbbséggel megválasztva.

egyetlen kategóriája s egyetlen más nép sem mutathat fel.

Betegség az, hülyeség, az örület az, ha ez a magát az istenséggel oly közel rokonnak érző, természetesen a maga népének s azontul összes testvéreimnek, mert minden ember annak vall, a modern rabszolgaság alól való felszabadítását tűzi ki minden munkálkodása céljául?

Szeretném, ha az emberekben több hit élné, mert e nélkül bizony kétezer év múltán megint csak megfeszítenék a Messiást.

Ez a nagy muzsikó olyan ép, mint akár az apostoloké volt.

Naivitása lelkemben tisztetletet és szeretetet ébreszt s csak magamban keresem a hibát, ha elragadón merész származásában nem bírom nyárszögári kétség nélkül mindvégig követni.

Ismerem egy embert, a ki egész nemes, szép és jó életét úgy élte át, mint a hogy az csak kevés kiválasztottaknak adatik.

Becsülettel, szeretettel, munkával áldása volt családjának s fáradozása nem is volt meddő, mert magát s másokat boldogítván, szép vagyont szerzett.

Ekkor ez a szép és jó agastyán lelkének gyermeket tisztaságával valami sajátos életbölcseséget szűrt le magának átél nyolcz évtizedei színborául.

A cikk a következő:

Ma reggel megjelent egy ur szerkesztőségünkben s a legnagyobb megbotrányozás h ngján beszélte el, hogy a tegnap a városi sörházban a törvény határozott tilalma daczára a szászok itatták a választókat s aztán, mikor már rózsás színbe kezdett forogni velük a világ, karonesipték, s a szavazás helyére czipelték.

Hát így nem volt nagy művészet szász uraiméknak győzni olyan párttal üzemben, mely szigorúan törvényes alapon állva-irtózt-minden vesztetéstől, minden itatástól. Olyan küzdelemben, hol az egyik fél könnyű sétapálcát forgat az ellenfél sáros karója ellenében, természetesen, hogy a karosfélnek kell győznie: olyan küzdelemben, hol az egyik fél a szesz bódító hatásához és a pénz csábító csongéséhez fordul segítségért. természetesen, annak a pártnak kell buknia, mely ilyen csábesszközöket nem használ.

A városi sörházi és Rathauskeilerbeli események kellő becsértékére szállítják a szász párt győzelmét.

Az ellenpárt, mely hetekkel ezelőtt még fennen hirdette abszolút többségét, hogyan nem vetette meg az ilyen eszközöket? Miért nem vivott tiszta harcot? Miért folytatott szavazatrabló politikát?

Miért, miért? Bizonyára nem azért, mert bizott sokat hangoztatott abszolút többségében, hanem azért, mert érezte vesztét. Igaz, hogy intrikájuk folytán most az egyszer még mi vesztettük el a csatát, de az is igaz, hogy azzal a kötes minőségű győzelemmel kifujta u t o l s ó t ű z é t a „furor teutonicus“ kórságában szenvedő szász néppárt.

Eljön még az idő, melyben újra összemérjük a tegnapi küzdelemből is esorbátlanul kikerült fegyverünket az ő sárhányóinstrumentumaikkal; eljön még az idő, hogy újra s embe szállunk, de ez az összehúzócsúnk már a szász tulzás haláltusa lesz, melyből az igazság fog győztesen kikerülni.

A tegnapi győzelem valószínűleg utolsó győzelme a szászoknak, a magyarságnak pedig jó gyakorlat volt. Jó gyakorlat, melyben megismerte önjegjét s tudatára ébredt annak, hogy összetartással és lelkesedéssel rövid idő alatt teljes diadaira viheti a nemzeti zászlót.

A tegnapi vereség — bár megbotrányoztat, — nem keserít el, sőt ellenkezőleg tüzel, lelkesíti a jövő nagy küzdelmeire, melyek hivatva lesznek a méltatlanságok és intrikák megtorlására.

Tisztába jöttünk a helyzettel. Látjuk már, hogy nem is olyan nagy mumus az a szörnyen kürtölt saxtöbbség. De tisztába jöttünk önmagunkkal is.

Magyar polgártársaink dicséretes buzgalommal teljesítették hazafiúi kötelességüket, úgy hogy pl. az I.-ső kerületben, hol 500 magyar szavazóra számítottunk, 477 tényleg le is szavazott. A második kerület magyarjai ép ily buzgalommal szavaztak

Lerázott magáról mindenféle konvenziót, származék az akár politikai, társadalmi vallási, kötelekbi.

Eszményi ember lett, Rifogták, hogy kozmopolita, paraszt, ateista. Mindezzel nem törődött, csak azon szenvedett hajótörést en-tökéletesítési törekvése, hogy, mikor földbirtokának jövedelmét arányosan késztült megosztani cselédei, munkásai között, magának csak méltányos részt akarván megtartani, nemes utópiájának ezen praktikus foganatosítását a tulajdon gyermekei megakadályozták.

Nagyon tisztelt és szeretett atyámfiai ez az öreg ur, közel az évszázadhoz ma is él s akaratlannul is mindig az ő kedves, jószágos képe ölik eszembe, valahányszor Tolsztoj felől ver valami effő: különös cselekedetet a hir.

Tolsztoj nem hamis próféta. Ő hisz a saját evangéliumában s igyekszik a szerint élni, cselekedni.

Arról a fenkölt, hős magasságról, honnét ez az istenadta, csudás lángeleme szemléli az emberi dolgokat, egyaránt bepillant a lazulitoszlopos fejedelmi palotákba s az iromba fenyőtörzsből összetakolt muzs-kalibába. Szemléli s igazságosan mérlegeli örömeiket, nyomorúságukat s arra a következtetésre jut, hogy a dolgok meglévő állapotján változtatni kell, mert az rossz, ártalmas, igaztalan és os .

Prófétaí modorban, az evangéliumok üdö szepedélyes hitével, szinte erőszakosan kapa czitó ra-

la, bizonyítására annak, hogy ha akadnak is elvéte olyan ugynevezett „önérdekrenegáték“, a magyarság szívében él a lelkesedés, a harczy kedv, s a brassói magyarság, eltekintve egy-két gyöngye elvű individuumtól, mindenkor kész a nemzeti zászló alatt sikra szállani.

Káros-e a nép művelése?

— Irta: M. Székely János. —

(Folyt. és vége.)

De ujal mutathatunk rá olyan községre is, melynek lakosai jólétnek örvendenek. Ennek legszébb bizonyítéka az, hogy ott adóhátralékkal soha senki sem tartozik. Iskolamulasztásért soha még megintésben sem részesült egy szülő is. A hitel-szövetkezettől kapott pénzt befektetésre, vagyonszerzésre használják. Az úrsorát nem ismerik. Vasárnaponként délelőtt a tépmlor zsufolva van; a délutánt a szórakoztató és ismeretterjesztő egyesületben töltik. A keresma kong az ürességtől. A föld nagyon drága, mert mindenki vesz és senki sem ad el. A tanító öreg, már 40 dik esztendeje szolgál e községben.

Honnan, miért ez az óriási különbség? Sikertől megtudnom. A pap, a tanító és jegyző nagyon jó viszonyban élnek. Egymásnak kölcsönösen munkatársai. Gyémánt-tiszta jellem mind a három. Mind e községből valók. A pap és jegyző a tanító tanítványai voltak. Áldólag emeli fel kéztét mindenki az iskolára és tanítóra.

S ha nemzeteket hasonlítunk össze, nagyban épen ez a kép tárul elénk. Francia- és Németországot mi tette nagygyá, hatalmassá, erőssé és gazdaggyá? A jólétet, előhaladást mi biztosította a nép számára? Az iskolák, a világosság és műveltség terjesztői. A műveltség a jólét talaja.

Oroszország népe miért oly szegény, oly nyomorult? Bizony a műveltség hiánya miatt; mert míg Franciaországban fejenként 3 korona és 60 fill, Németországban, 2 kor. 40 fillér esik iskolára, addig Oroszországban csak 20 fillér. S hol van több zavar-gás, lázadás, elégedetlenség? Francia- és Németországban, vagy Oroszországban? Hangosan kiabálják a szibériai olombányák. Épen Oroszországban egy Lagorosky nevű védő beszédében többek között ezeket mendja: Oroszországban az uralkodó osztályok, a helyett hogy oktatnák és felvilágosítanák a népet tudatlanságban tartják. Ezért leledzik a nép rómületes szegénységben s ezért képtelen arra, hogy érdekeit megvédje és magán segítsen. Az igazi műveltség tehát emelőleg hat a népekre s csak akkor fajul átokká, ha fényűzés, elvahajzásat, erkölcstelen-ség társul melléje; mert: „Minden ország támasza és talpköve a tiszta erkölcs.“

jongásával hirdeti a szenvedő, nyomorgó, boldogtalan emberiségnek, a dusnak, a koldusnak egyaránt, a megváltás egyetlen és lehetséges módját, utját: a természeti élethez való visszatérést.

Vallást teszek róla, nem vagyok híve, helyes-lője ennek az új evangéliumnak, melyet legkifeje-zőbbben eszményi anarchiának szokás nevezni.

Nem fogadom el a nagy északi próféta ra-gyogó tévokoskodását, mikor minden társadalmi, politikai kötelék feloldozását követeli az egyetemes boldogság érdekében.

Ervelése pedig tetszetős s szemrefőre meg-győző. Annak van értelme, hogy alacsonyabb ér-telmiségű lények, igavonó állatok a felsőbbrendű állat, az ember kormányzó gondjára utaltatnak. De mi szüksége van az embernek, hogy vele hasonló, esetleg alacsonyabb színvonalu embertársa által kor-mányoztassék?

Ez a párhuzam mindenestre jogosult, teszem, Tolsztoj és a Krasznaje-szélói iszpravnik között, mert az vérlázító, hogy egy szuverén lángelemnek egy buta, vutkibűzős csinovnik szabja meg az élete cselekvőssége rendjét.

Ámde csupa kivételekből nem lehet szabályt alkotni.

Az öskereszténységhez visszatérő, jóformán tisztán erkölcsi vallásosság főeleme a Tolsztoj új evan-géliumának. Ez provokálta az orosz birodalmi szent szinodus legközelebbi ismert kiközösítő határozatát,

Azon nyilatkozatokat, hogy mire való a népet úgy kiművelni, jobb volt bizony régen, főleg és leginkább azok szokták tenni, a kik éltek még, szerintük azon boldogabb korban, vagy átörökölték szülöktől azon kor gondolkodását, midőn dolgoztak milliók meg milliók, hogy az ezerek boldog semmittevésben élhessenek uri passiójuknak. Sirjukban esendesen nyugovókat költögetnek ezek; leszámolt a kor szelleme már velük.

Az elmondottak nem veszedelmes jelenségek s az iskolának mégis számolni kell velük. Mi a teendője tehát az iskolának?

1. Haladjon az iskola a maga útján s ne tekintsen se jobbra, se balra. Küzdjön s törhetetlen kitarással törekedjék céljára felé, hogy a népet az igazi műveltség sáncaiba bevezesse.

2. Neveljen olyan vallásos, erkölcsös, jellemes hazafiakat és honleányokat, kik előtt legszentebb a becsület.

3. Törekedjék a tanító lelkiismeretes kötelességteljesítése, gyémánt tiszta jelleme, követésre méltó példaadásával, ismereteinek folyton gyarapításával magának és iskolájának oly tekintélyt és hírnevet szerezni, hogy a pap és jegyző, s a község többi intelligenciája örömet legyenek munkatársai, mert a népnevelést csak a néppel közösen lehet felvirágoztatni.

4. Törekedjék az iskola a gyakorlati élet követelményeit szem előtt tartani, a növendékeket úgy nevelni s lehetőleg a felnőttek gondolkodását úgy irányítani, úgy átalakítani, hogy ne akarjon mindenki hivatalnok lenni, hanem a sokkal jövedelmezőbb és függetlenebb ipari és kereskedelmi pályákra képezessék ki gyermekeiket.

5. Ilyen iskola előtt lassan-lassan még a legconservatívabb gondolkodású embereknek is meg kell hajolni, mert be kell látniuk, hogy az iskola a műveltség s így az egyetemes jóllét áldásaiban részesíti a nemzetet.

TANÜGY.

A háromszékvármegyei áll. tanítótestület közdijárási köre f. hó 15-én, kedden d. e. 8 órával kezdődőleg a helybeli áll. elemi iskolában rendes gyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. Gyakorlati tanítást tart az írva-olvasásnak phonomimikai módszerrel való tanításáról Szabó József áll. iskolai tanító.
2. Elnöki megnyitó.
3. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése.
4. Elnöki előterjesztések.
5. Tájékoztató bizottsági jelentés kapcsolatban könyvismeretessel, előadja Benkő József dalnoki áll. iskolai tanító.

melyet oda kell helyezni az inkvizíció vérbűnprotokollumai, s egyéb, az emberiség haladásának szegyenfoltjait képező szörnyeteg akták sorába.

De hiszen a végletek, melyekbe ezen igazi proféta és látnok szent ihlete elszáryal, talán csak nekünk, ma még érthetetlenek s meglehet, hogy például a modern állam emberirtó, vagyon, életet, lelket pusztító béke és harezpolitikájáról ítélkező revolúciók az új világrendek fundamentumát fogják egykoron képezni.

Tény az, hogy Tolsztoj szociálpolitikai akciójának, egymagára vitt gladiatori birkózásának látása nemcsak Oroszországban, hanem művelt világszerte megmérhetetlen.

Ki már megismerte az életnek minden örömét, szenvedését s ama lassu égési folyamat során, mely a bölcsőtől a sirig tart, eljutott ama eszményi válpontig, hogy az ember önmagáról lemondván, merő altruizmussá finomult; jogot szerzett arra, hogy bölcsességének hitvallásszerű kijelentései ne legyenek a pusztában kiáltó szóhoz hasonlatosak.

A jövő titka, fog-e és mily mértékben hatni, befolylni a Tolsztoj új evangéliuma az orosz népontuda'ok kibontakozására? Kíváncsok, hogy ennek a szent léleknek fehér galambja legyőzze a cárizmus kétféjű keselyűjét.

Ez az aránytalan harez minden igaz ember szívét aggodalmas, hangos dobogásban tartja.

LIPCSEY ÁDÁM.

6. A helyes írás tanításának módszere, fokezati és beosztásáról értekeznek. M. Székely János áll. isk. igazgató és Vántsa István áll. isk. tanító.

7. Szavai: Cseh Izsák áll. isk. igazgató.

8. „Van-e helye és jogosultsága a népiskolában a bukításnak illetve, osztály ismétlésnek?” cz. tételtől értekezik Papp János áll. isk. tanító.

9. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése.

10. Indítványok.

11. Elnöki zárás.

Irodalom.

A Magyarságot, mely ezidőszert nemcsak a legolesőbb napilap Budapesten, de egyike is a leg gondosabban szerkesztett újságoknak, jószívvel ajánljuk olvasóink figyelmébe. E lapnak mostantól kezdve Benedek Elek a felelős szerkesztője, a magyar családok o kedvelt írója, Györfly Gyula orsz. képviselő a főszerkesztője és Jancsó Benedek, a nemzetiségi ügyek ez alapos ismerője a fõmunkatársa. A Magyarság a székely-kérdés, o nagy nemzeti kérdés napirenden tartása mellett, eziméhez híven az egész magyarság érdekét szolgálja, a régi jó magyar erkölcsök visszaállításán munkál és e végből a szerkesztő szigorúan ügyel arra, hogy a Magyarságot az ifjú nemzedék is érdekes veszedelem nélkül olvashassa. Erre kezessék Benedek Elek neve, írói multja. Az ő táborában válogatott írói gárda gyűlt össze. Az ország minden részéből kétszáz tollforgató ember ajánlotta fel e nagy és szép munkában való részvételét s a belső munkatársak, tárczírók válogatott gárdája támogatja állandóan így: Bedő Albert, Gaál Mózes, Jakab Ödön, Petelei István, Földes Géza, Geley József (segédszerk.), Lengyel Laura, Szana Tamás, Csulak Lajos, Tarsasfalvi Albert, K. Simó Ferencz, Rapp Viktor, stb. A magyarság minden nap kora délután jelen meg 8-12 oldalon. Vidékre 14 korona, Budapest 12 korona egy évre az előfizetési ára, tehát a szegény ember is járathatja. A Magyarság kiadóhivatala: Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28/a.

Adományok a Kézdivásárhely-kantai főgymnasiumra.

Szabó Géza IV. oszt. tanuló 147 számú ivén: N. N. 60 fill., ifj. Szabó Ferencz 5 kor., Kolumbán Károly 50 fill., id. László Ferencz 20 fill., ifj. László Ferencz 20 fill., Koós László 1 kor., Lőrincz István 20 fill., ifj. Szabó Sándor 1 kor., Lőrincz Mária 10 fill., Gudur Jenő 1 kor., ifj. Szabó Sandorné 1 kor., ifj. Szabó Ferenczné 5 kor., Szabó Géza 5 kor., Gudur Jenőné 1 kor. Összesen 21 kor. 80 fillér.

Ferencz Győző III. oszt. tanuló 148. számú ivén: Ferencz Miklós 2 kor., Wellesz Jenő 1 kor., Tóth József 20 fill., Darkó Domokos 40 fill., Ferencz Miklós 60 fill. Összesen 4 kor. 20 fill.

Kelt Sepsiszentgyörgy, 1901. október 10-én.

Potsa József,
főispán

NAPI HIREK.

— **Király Ő Felsége** október hó 15-én Gödöllőre érkezik s pár hetet ott fog tölteni. Gödöllőn nagy udvari vadászat lesz, melyen a Királyon kívül Ferdinánd toskánai nagyherceg s Lipót és György bajor hercegek is részt fognak venni.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter kézdívasárhelyi Bodor Kálmán okl. tanítót kinevezte állami iskolai rendes tanítóvá Gyántára, Biharmegyébe. Gratulálunk.

— **Nyugdíjazott miniszteri tanácsos** Dr. Móman Ottó a közoktatásügyi miniszteriumban a középiskolák ügyeinek vezetésével megbízott miniszteri tanácsos, korábban egyetemi tanár Kolozsvárott, megrongált egészsége miatt nyugalomba vonult. Ez alkalomból a Király részéről legfelsőbb elismerésben részesült.

— **Esküvő.** Dr. Szaecsvay Gyula kézdívasárhelyi ügyvéd bájos ifjú leányát Margitot folyó hó 9-én délelőtt vezette Pártához a kézdívasárhelyi római kath. templomban Pietsch Sándor,

brádi főszolgabíró. As esketést a hátszegi román kath. plébános teljesítette, fényes uri násznap jelenlétében. Esküvő után pompás nász lakoma volt a menyasszony atyjánál, hol számos felkészöntőben éltették az új párt, kiknek mi is sok szerencsét kívánunk.

— **Fejér Károly**, kézdívasárhelyi kir. járásbíró az igazságügyminiszter — mint értesülünk — saját kérésére nyugalomba helyezte. Fejér Károly a humán intézeteket fenntartó egyesületekben, különösen a kaszinóban, melynek éveken át alelnöke, majd pár év óta elnöke, elismerésre méltó közügyi tevékenységet fejtett ki s ezért nyugalomba vonulását a közügy munkái, valamint kártársai is sajnálattal veszik tudomásul.

40 éves jubileum. Mátyás Károly azon ref. tanítónak a népoktatásügy terén kiváló sikerre eltöltött negyven évi áldásos munkássága alkalmából kártársai folyó hó 24-én délelőtt 10 órakor Uzonban jubileumi ünnepséget rendeznek. Mátyás Károly tanítói pályáját Kézdivásárhelyen az ugynevezett „partikulá”-ban kezdte meg; innen állott be Garibaldistának. Majd Uzonban foglalt állást, melyet most bekövetkezett nyugalmazásáig sok ügyszeretettel s hazafias lelkesedéssel töltött be. A jubileumi ünnep örömeiben kézdívasárhelyi tanítványai közül is igen sokan vesznek részt jó kívánataikkal.

— **Esküdtszéki tárgyalás.** Olvasóink még élénken emlékeznek arra a borzasztó gyilkosságra, melynek július hó 25-én Kovásznai Vajna János szabómester esett áldozatul. Kovács (Károly) Denes 27-éves kovásznai lakos a főtettes, a ki Balí Sápó József 21 éves cigány segédkezdése mellett Vajnáat nevezett napon oszonnázás közben saját házában megtámadta, s egy éles késsel úgy hasba szurta, hogy belei kifordultak s ily állapotban még egy kilométernyire elvonszolta Balival, utközben folytonosan ütlegelve, rugdosva a szerencsétlen Szabót, ki még az nap meghalt. Ebben az ügyben f. hó 7-én volt a kézdívasárhelyi kir. törvényszéknel az esküdtszéki főtárgyalás. A bíróság elnöke Solium Miklós, kir. törvényszéki elnök, bírák Dr. Gulya László és Veres Gyula, jegyző Baló Ödön, közváltó, Stocker Antal kir. ügyész volt. Esküdtek: Bay István mérnök, Beczési József, Bernáld György, Deák Zsigmond, Király Sándor, Kelemen Gábor, Kőnczei István, Mike György, Molnár Lajos, Pünköszt László, Szabó Mózes és Szabó Sándor rendes, Szóts Albert és Finta Mózes, póttagok. A Szokásos bizonyítási eljárás s az esküdtek verdiktje után a bíróság Kovács Károly Denest 6 és fél évi fegyházra, Balí Sápó Józsefet 2 évi és 2 havi fegyház büntetésre ítélte.

— **Tanítógyűlések.** A háromszékvármegyei tanítótestület közdijárási tanító-köre Kézdivásárhelyen, az állami elemi fiúiskolában október hó 15-én, d. e. 9 órakor, a kézdí-orbair. k. tanítóegylet pedig október 23-án d. e. 9 órakor Kézdi-Almásban fogják gyűléseiket — és pedig előbbi Kiss Jenő, utóbbi Szabó Sándor elnök vezetés alatt — megtartani.

— **Merénylet a kereskedők ellen.** Mióta életbe lépett a kereskedelmi utazók működését korlátozó új törvény, folyton akadnak gyárosok, különösen a külföldiek között, a kik esellel, ravaszkodással nap nap után megkísérlik a törvény kijátszását. Házalnak a vidéken árukkal, megrendeléseket gyűjtenek, nagy veszedelmére a fejlődési korát élő magyar iparnak s nagy kárára a kereskedőknek és iparosoknak. A törvény kijátszását ezélozza az a ravaszul kidolgozott terv is, melynek megvalósításán most fáradozik néhány külföldi nagykereskedő. Ezek a kereskedők egymással szövetkezve, arra határozták el magukat, hogy nagyobb vidéki városokban közösen egy üzletet nyitnak s onnét fogják elárasztani árucaikkal a közönséget. Az üzletbe egy embert állítanak, a ki mint helybeli kereskedő, veszedelem nélkül gyűjthet az üzletében összehalmozott idegen árukra megrendeléseket. A gyárosok legközelebb több vidéki városban nyitnak hasonló céllal üzletet. Jó előre föl hívjuk a hatóság figyelmét a külföldi gyárosoknak erre a tervezett merényletre, amely a vidéki kereskedők ellen lenne intézve. A törvényben nincs oly rendelkezés, melylyel e fordulattal kieszt törv. kijátszót meglehetne akadályozni, éppen azért a hatóságoknak kell résen lenniök s valamelyes olyan intézkedést kell keresniök, melylyel a vidéki kereskedők megkésztetésére irányuló merényletet meghiúsíthatják.

— **Bacillusok az evőeszközökön.** Egy orvosi szaklapban Esmarch német orvosi tudós figyelemre méltó cikket közölt a betegséget terjesztő eszközökről: kés, villa, kanál terjesztik a bacillusokat. Esmarch egy villát tudóvész-bacillusokkal megfertőztetett, asután ötven fokos meleg vízbe tette. Kivéve, szorosan megtörölte a villát és mégis azt tapasztalta, hogy a villán maradtak a bacillusok. Már pedig az ember szájpádlásában legzivesebben tartózkodnak a különböző bacillusok és onnan jutnak az evőeszközökre. Az egyszerű tisztogatás nem használ. Ellenben javasolja a tudós, hogy az evőeszközöket egy perczig husz gramm szóda és 50 gramm forró vízből álló oldatban kell hagyni és azután megtörölni. Ez az oldat feltétlenül megöli a bacillusokat. Esmarch követeli, hogy a vendéglőkben, amelyekben leginkább vannak ragálnak kitéve az embernek, az evőeszközöknek illetén tisztogatását tegyék kötelezővé.

Szerkesztői üzenet.

B. J. ur. A beküldött közlemény tárgyhalmaz miatt jövőre maradt. Szives üdvözlét.

szerk.

Felelős szerkesztő: **Vajna Károly.**

Kiadó lap tulajdonos: **Ifj. Jancsó Mózes.**

Hirdetések.

Két fiu

jó családból való felvétetik; egyik nyomdász, a másik könyvkötő tanulónak Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában.

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

IFJ. JANCsó MÓZES gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötés- és papir- és írószerkeszkedése Kézdi-Vásárhelyt.

Különlegesek levél papírok, névjegyek, menyegzői és eljegyzési kártyákban.

Iskolák részére mindenféle irkák, gyakorlatok, egyenes és háromszögű vonalzó.

Papírkészítés!

Könyvek, füzetek, folyóiratok bekötése a legolcsóbb áron eszközölhető.

Folyóiratnak megrendelése a legnagyobb százalék leengedéssel vállaltatik el.

Nagy választék mindenféle íróeszköz, noteszek, tollak, tollszárak, és tintatartókban.

Dusraktári iskolák részére színes vízfesték, radirgummi, rajzpapír és rajzszegek.

Könyvnyomda!

Nagy nyomtatvány raktár községek, egyházak, iskolák és ügyvédi irodák részére.

Mindenféle bekötött üzleti könyvek nagy választékban.

Könyvnyomdában az e szakmába vágó mindennemű munkákat, u. m.: folyóiratok, művek, füzetek, körlevelek, falragaszok, bárcakönyvek, számlák, üzleti és névjegykártyák, levélfejek, levélborítékok réznyomással, gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi meghívók elkészítését a mai kor igényeinek megfelelően gyorsan és pontosan a legutányosabb áron vállalom el.

Közigazgatási, körirvosi, egyházi stb. hivatalok részére nagy nyomtatvány raktárt tartok. A közigazgatási nyomtatványokat készpénzfizetés mellett mélyen leszállított áron árusítom el.

Kiadásomban hetenkint kétszer megjelenő „SZÉKELYFÖLD” politika, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlapra előfizetéseket bármely időben elfogadok. Előfizetési ára: Egész évre 10 kor., félre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. Iparosoknak helyben 8 korona.

Háromszék vármegye nyomtatvány szállítója.

Könyvnyomdához közel egy száraz

butorozott kis szoba

kerestetik.

Czim a kiadóhivatalban.

1137—1901. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kivásárhelyi kir. járásbíró 1901. évi V. 75. számú végzése következtében Zajzon Lázár ügyvéd által képviselt Solyom Gyula javára Áda Józseffel torjai lakos ellen 286 K. s jár. erejéig 1901. évi június hó 24-én fogatatosított kielégítési végrehajtás útján foglalt és 1340 kor. becsült következő ingóságok, u. m. Tarka tehenek, borjak, lovak, sertések,

homok szekerek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kézdivásárhelyi kir. járásbíró 1901. évi V. 75. számú végzése folytán 286 K. tőke követelés, ennek 1901. évi május hó 14. napjától járó kamatai, 1/3%-os váltó díj és eddig összesen 116 K. 89 fl. bíróilag már megállapított költségek erejéig feltorján a község házána leendő eszközölésére 1901. évi okt. hó 26-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elővezetendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kézdivásárhely, 1901. évi október hó 3-ik napján.

Kakutsi Ádám, kir. bírósági végrehajtó.

1076—1901. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbíró 1901. évi V. 442. számú végzése következtében Dr. Vargha Béla ügyvéd által képviselt Bordás Mihály javára márkosfalvi Balogh József s nője ellen 100 korona s jár. erejéig 1901. évi augusztus hó 23-án fogatatosított kielégítési végrehajtás útján foglalt és 874 koronára becsült kövekező ingóságok u. m.: Malaczok (92 korona) 2 kalbuza és rozs (650 korona) csépletlen árpa nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kézdivásárhelyi kir. járásbíró 1901. évi V. 442. számú végzése folytán 100 korona tőke követelés, ennek 1900. évi november

hó 11-ik napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 44 K. 10 fl. bíróilag már megállapított költségek erejéig Márkosfalván a helyszínen leendő eszközölésére 1901. évi október hó 15-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elővezetendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, a jelen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kézdivásárhelyt, 1901. évi szept. hó 29-ik napján.

(141. 1—1.) **Kakutsi Ádám,** kir. bírósági végrehajtó.